

OSJETLJIVE INFORMACIJE POD EMBARGOM: UPOTREBA OGRANIČENA NA MREŽU EU-a ZA PRIJEVARE POVEZANE S HRANOM

PITANJA I ODGOVORI

Pitanja i odgovori o patvorenju meda.

Što je koordinirano djelovanje EU-a?	1
Je li med trenutačno reguliran u EU-u?	2
Koja se pravila primjenjuju na količinu šećera u medu?	2
Zašto je med odabran kao predmet koordiniranog djelovanja EU-a?.....	2
Koje su najčešće prijevare povezane s medom?	3
Zašto dolazi do prijevara povezanih s medom?.....	3
Koje su izravne i neizravne posljedice patvorenja meda primjesom šećerâ?.....	3
Uzrokuje li hranjenje pčela šećernim sirupima patvorenje meda?	4
Koji su bili ciljevi koordiniranog djelovanja EU-a „Iz košnica”?.....	4
Tko su bili sudionici koordiniranog djelovanja EU-a „Iz košnica” i koje su bile njihove uloge?	4
Koja je metodologija uzorkovanja korištena u programu kontrole?	5
Kojim su analitičkim metodama i mehanizmima odlučivanja utvrđeni sumnjivi uzorci meda?	5
Što pokazuju rezultati faze uzorkovanja?	5
Jesu li rezultati koordiniranog djelovanja EU-a reprezentativni za tržište meda EU-a?	5
Koju su glavni zaključci faze uzorkovanja?	6
Što pokazuju rezultati faze istrage?	6
Koju su glavni zaključci faze istrage?	7
Kako se provode istrage OLAF-a?	7
Koju je pravni okvir za intervenciju OLAF-a u koordiniranom djelovanju EU-a?	7
Kako OLAF prikuplja digitalne dokaze?	7
Koju su rezultati istrage OLAF-a?	8
Što će Komisija poduzeti da zaustavi patvorenje meda primjesom šećera?	8
Kako će Komisija surađivati s nadležnim tijelima u trećim zemljama?.....	9

Što je koordinirano djelovanje EU-a?

Službe Komisije, na zahtjev jedne ili više država članica EU-a ili na vlastitu inicijativu, mogu koordinirati aktivnosti na razini EU-a. Do toga dolazi kad gospodarski subjekti iz nekoliko

država članica sudjeluju u potencijalnoj prijevari i kad ta sumnja predstavlja rizik za zdravlje ili znatan socioekonomski rizik. U kriterijima za odlučivanje o takvoj koordinaciji na razini EU-a u obzir se uzimaju težina tih rizika, pouzdanost dostupnih informacija i sličnost s prethodnim slučajevima. Ako je sumnja povezana s uvezenim proizvodima, Komisija stupa u kontakt s predmetnim trećim zemljama i zahtjeva ciljane informacije i istrage.

Je li med trenutačno reguliran u EU-u?

Med je prirodni proizvod koji je od davnina cijenjen kao zasladač. Zakonodavstvom EU-a nastoji se očuvati čistoća meda kao neprerađenog sirovog poljoprivrednog proizvoda, izuzev izmjena njegova kemijskog sastava.

U točki 1. Priloga 1. Direktivi Vijeća 2001/110/EZ med je definiran kao: „prirodna slatka tvar koju medonosne pčele (*Apis mellifera*) proizvode od nektara biljaka ili sekreta živih dijelova biljaka ili izlučevina kukaca koji sišu na živim dijelovima biljaka, koje pčele skupljaju, dodaju mu vlastite specifične tvari, pohranjuju, izdvajaju vodu i odlažu u stanice saća do sazrijevanja”.

Tom direktivom utvrđuju se i kriteriji sastava (meda namijenjenog za konzumaciju) i povezani zahtjevi za označivanje. Ti se zahtjevi moraju ispuniti da bi se med mogao staviti na tržiste EU-a.

Koja se pravila primjenjuju na količinu šećera u medu?

Prirodni šećeri među glavnim su sastavnim dijelovima meda i mogu biti prisutni u različitim količinama ovisno o biljnog izvoru. Direktivom Vijeća 2001/110/EZ o medu utvrđuju se dva zahtjeva za količinu šećera:

1. zbroj količine fruktoze i glukoze ne smije biti manji od 60 g/100 g za cvjetni med i 45 g/100 g za medljikovac i povezane mješavine;
2. količina saharoze ne smije biti veća od 5 g/100 g. Međutim, za nekoliko specifičnih biljnih izvora, kao što su slatkovina, eukaliptus i lavanda, utvrđene su više granične vrijednosti.

Zašto je med odabran kao predmet koordiniranog djelovanja EU-a?

Organizacije proizvođača i udruženja za zaštitu potrošača u više su navrata izrazili zabrinutost zbog mogućeg patvorenja meda. Tu su zabrinutost potvrdili rezultati prvog koordiniranog programa kontrole organiziranog u razdoblju 2015.–2017., koji su pokazali da najmanje 14 % provjerenih uzoraka ne zadovoljava referentne vrijednosti za čistoću (poveznica: https://food.ec.europa.eu/safety/agri-food-fraud/eu-coordinated-actions/coordinated-control-plan-s/honey-2015-17_en) te broj obavijesti u mreži za uzbunjivanje i suradnju, koja olakšava razmjenu administrativnih informacija i suradnju među državama članicama u službenim kontrolama u poljoprivredno-prehrambenom lancu (poveznica: https://food.ec.europa.eu/safety/agri-food-fraud/administrative-assistance-and-cooperation-system_en).

Koje su najčešće prijevare povezane s medom?

Med je prirodna tvar koju proizvode medonosne pčele. Ne smiju mu se dodavati nikakvi sastojci (npr. šećer, prehrambeni aditivi, arome itd.).

Med se može patvoriti s nekoliko tvari, kao što su šećer ili voda, ali najčešća je primjesa šećer. Jeftini šećerni sirupi koriste se za povećanje obujma meda, a njihovo djelotvorno otkrivanje i dalje je složeno, čak i uz sofisticirane metode analize. Prijevare obuhvaćaju i navođenje biljnog izvora ili drugih svojstava s ciljem promjene percepcije potrošača o kvaliteti i vrijednosti dotičnog meda. Med koji se proizvodi na određenom zemljopisnom području primjenom definiranih metoda proizvodnje može se prodavati kao kvalitetan proizvod s posebnim karakteristikama (zaštićena oznaka izvornosti (ZOI) ili zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla (ZOZP)). Budući da med s oznakom ZOI/ZOZP postiže višu cijenu, te su oznake privlačan način za nepropisno deklariranje podrijetla običnog meda kako bi se povećala dobit. Deklaracija o zemljopisnom podrijetlu može se krivotvoriti i kako bi se izbjegla porezna pravila. Postoje i druge prijevare povezane sa sastavom ili označivanjem, na primjer naziv „med“ može se nezakonito dodijeliti proizvodu koji se djelomično ili u cijelosti sastoji od proizvoda niže kvalitete kao što je „pekarski med“.

Zašto dolazi do prijevara povezanih s medom?

Uslijed povećane potražnje potrošača za prirodnim sladilima globalne cijene meda na tržištu već su godinama na najvišim razinama. U EU-u je tržišna potražnja za medom veća od domaće proizvodnje, pa se znatna količina meda uvozi. Njegova tržišna cijena znatno se razlikuje ovisno o aspektima kvalitete koji nisu uvijek vidljivi ili mjerljivi bez temeljite analize. Zbog toga su moguće zavaravajuće prakse čiji je cilj nepropisno povećati gospodarsku ili financijsku dobit. Budući da postoji razlika u cijeni između pravog meda i šećernih sirupa te da se miješanje meda sa sirupima teško otkriva, mogućnosti prijevare privlačne su nepoštenim gospodarskim subjektima.

Koje su izravne i neizravne posljedice patvorenja meda primjesom šećerâ?

Premda se rizik za zdravlje potrošača smatra vrlo malim (uz pretpostavku da su dodani šećerni sirupi namijenjeni za konzumaciju), patvorenje meda primjesom šećerâ negativno utječe na povjerenje potrošača u lanac opskrbe hranom EU-a te otežava rad gospodarskih subjekata i narušava ugled meda.

Prosječna jedinična vrijednost za uvezeni med u EU-u 2021. iznosila je 2,17 EUR po kilogramu (bez meda iz Novog Zelanda), dok su šećerni sirupi iz riže dostupni po cijeni od približno 0,40–0,60 EUR po kilogramu. Razrjeđivanje meda šećernim sirupima prevarantima daje nepoštenu prednost. Te jeftinije alternative i potencijalno neloyalna konkurenčija moguće bi navesti profesionalne pčelare u EU-u da se prestanu baviti pčelarstvom, što bi pak negativno utjecalo na količinu meda koji se proizvodi u Uniji.

Uzrokuje li hranjenje pčela šećernim sirupima patvorenje meda?

U određenim dijelovima godine hranjenje pčela šećernim sirupima može biti nužno. To se često provodi u vrijeme skupljanja meda iz košnice kako bi se pčelama pružilo dovoljno hrane za zimu. Važno je da se hrana za pčele koja ostaje u saću odvoji od sljedećeg meda koji se bude skupljao za stavljanje na tržište jer bi u suprotnom hrana za pčele kontaminirala med i skupljeni proizvod ne bi bio usklađen s Direktivom EU-a o medu.

Međutim, hranjenje pčela šećernim sirupima tijekom glavnog razdoblja ispaše nektara bilo bi u suprotnosti s pravnom definicijom meda. Prema toj definiciji med se mora proizvoditi samo iz nektara biljaka („cvjetni med“ ili „nektarni med“) ili sekreta živih dijelova biljaka ili izlučevina kukaca koji sišu na živim dijelovima biljaka („medljikovac“).

Koji su bili ciljevi koordiniranog djelovanja EU-a „Iz košnica“?

Nastojalo se uzorkovanjem i analizom prikupiti podatke o stopi neusklađenosti u medu koji se uvozi u Uniju. Analize su bile usmjerene samo na otkrivanje meda za koji se sumnja da sadržava dodane šećerne sirupe. Koordinirano djelovanje odvijalo se u tri faze:

- uzimanje uzoraka meda na granicama EU-a,
- prikupljanje informacija koje omogućuju sljedivost, i
- istrage u EU-u na mjestima uvoza, prerade, miješanja i pakiranja.

Tko su bili sudionici koordiniranog djelovanja EU-a „Iz košnica“ i koje su bile njihove uloge?

Djelovanje je pokrenula i koordinirala Glavna uprava Europske komisije za zdravlje i sigurnost hrane.

U početnoj fazi uzorkovanja dobrovoljno je sudjelovalo 16 država članica (Belgija, Bugarska, Češka, Danska, Finska, Francuska, Grčka, Irska, Italija, Litva, Mađarska, Njemačka, Poljska, Rumunjska, Španjolska, Švedska) te Norveška i Švicarska. Morale su odrediti i odredište pošiljaka koje se kontroliraju prije nego što su razmotrile daljnje istrage. Daljnje istrage obuhvaćale su sve odredišne države članice i države EFTA-e¹ koje su primile sumnjive pošiljke. Te su se istrage provodile na mjestima uvoza, prerade, miješanja i pakiranja.

Tijela država članica i država EFTA-e primila su:

- analitičku pomoć Centra znanja za prijevare povezane s hranom i kvalitetu hrane, kojim upravlja JRC (poveznica: https://knowledge4policy.ec.europa.eu/food-fraud-quality_en),
- potporu Glavne uprave Europske komisije za zdravlje i sigurnost hrane povezani s podacima radi prikupljanja informacija od izvoznika i uvoznika (prošle operacije uvoza registrirane u sustavu TRACES², neusklađenosti i sumnje na prijevare povezane s hranom koje su već registrirane u mreži za uzbunjivanje i suradnju), i

¹ EFTA – Europsko udruženje slobodne trgovine (tj. Island, Lihtenštajn, Norveška i Švicarska).

² TRACES – TRAde Control and Expert System (https://food.ec.europa.eu/animals/traces_en#about-traces).

— podatke i istražnu potporu Europskog ureda za borbu protiv prijevara (OLAF) kad su to zatražila (poveznica: https://anti-fraud.ec.europa.eu/index_hr).

Koja je metodologija uzorkovanja korištena u programu kontrole?

Tijela država članica i država EFTA-e uzorkovala su med na graničnim kontrolnim postajama od studenoga 2021. do veljače 2022. Ako se pošiljka meda predočena za kontrolu uvoza sastojala od više proizvodnih serija, uzorkovana je samo jedna serija. Iz serije se moralo uzeti nekoliko alikvota kako bi se dobio skupni uzorak, koji se morao poslati JRC-u na analizu.

Ukupno je uzeto 320 uzoraka, a većina je došla iz Kine (89), Ukrajine (74), Argentine (34), Meksika (22), Brazila (18) i Turske (15). Većina meda bila je označena kao „poliflorni” (77 %) ili „monoflorni” med (11 %). Ostatak je bio nepoznatog biljnog podrijetla.

Kojim su analitičkim metodama i mehanizmima odlučivanja utvrđeni sumnjivi uzorci meda?

Budući da je šećer glavni sastavni dio meda, može biti teško odrediti razinu potencijalnog patvorenja dodavanjem šećera. Osim toga, posebno je teško razlikovati prirodne šećere od dodanih šećera jer patvorenji proizvod može imati vrlo slična fizikalna i kemijska svojstva.

JRC je koristio kombinaciju nekoliko metoda kako bi otkrio med za koji se sumnja da sadržava dodane šećerne sirupe. Bile su to naj sofisticiranije trenutačno dostupne metode. Sustav kvalitete JRC-a certificiran je u skladu s normom ISO 9001, a određene aktivnosti testiranja JRC-a na lokaciji u Geelu akreditirane su u skladu s normom ISO 17025:2017. Međutim, metode analize korištene za dobivanje navedenih podataka nisu obuhvaćene akreditacijom. Ta se činjenica morala uzeti u obzir kad su tijela država članica pokretala regulatorne postupke.

Što pokazuju rezultati faze uzorkovanja?

Od 320 primljenih uzoraka za 147 (46 %) sumnjalo se da nisu usklađeni s odredbama Direktive EU-a 2001/110/EZ o medu jer je otkriven barem jedan pokazatelj stranih izvora šećera. Korištenim tehnikama dobivene su kvalitativne informacije (prisutnost/odsutnost pokazatelja) i stoga nije bilo moguće procijeniti količinu dodanog sirupa u medu.

Najveći absolutni broj sumnjivih pošiljaka podrijetlom je iz Kine (66 od 89, 74 %), a najveći relativni udio sumnjivih uzoraka imao je med iz Turske (14 od 15, 93 %). Med uvezeni iz Ujedinjene Kraljevine imao je još višu stopu sumnjivih uzoraka (10 od 10, 100 %). Međutim, dostupne informacije koje omogućuju sljedivost pokazuju da bi to moglo biti posljedica proizvodnje meda u drugim zemljama i daljnje prerade u Ujedinjenoj Kraljevini prije ponovnog izvoza u EU.

Jesu li rezultati koordiniranog djelovanja EU-a reprezentativni za tržište meda EU-a?

Od rezultata se nije očekivalo da budu reprezentativni za tržište meda EU-a, nego da daju naznaku o učestalosti i načinu patvorenja uvezenog meda primjesom šećernih sirupa. Uzorci su uzeti nasumično. Učestalost uzorkovanja za vrijeme operacije dosegnula je 15 % pošiljaka

predočenih za kontrolu uvoza tijekom procesa uzimanja uzoraka i stoga je omogućila određenu reprezentativnost trgovinskih tokova.

Iako je ispitani određeni broj pošiljaka meda uvezenih na unutarnje tržište, dobiveni rezultati odnose se na situaciju u razdoblju uzorkovanja i ne smiju se generalizirati ni ekstrapolirati na druge situacije.

Kontrole su provedene nad ukupno 123 izvoznika, od kojih je 70 označeno jer su izvozili pošiljke meda za koji se sumnja da je patvoren primjesom stranih šećera. Od 95 izvoznika od kojih su uzeti uzorci dvije trećine (63 izvoznika) povezane su s uvozom barem jedne pošiljke meda za koji se sumnja da je patvoren primjesom šećera.

[Koji su glavni zaključci faze uzorkovanja?](#)

Koordinirano djelovanje EU-a potvrđilo je pretpostavku da je dio meda koji se uvozi na unutarnje tržište sumnjiv jer ne ispunjava odredbe Direktive EU-a 2001/110/EZ o medu. Za 46 % analiziranih uzoraka sumnja se da nisu bili usklađeni. Stopa sumnje bila je mnogo viša nego u prethodnom koordiniranom programu kontrole na razini EU-a provedenom u razdoblju 2015.–2017., u kojem 14 % analiziranih uzoraka nije bilo usklađeno s utvrđenim referentnim kriterijima za procjenu autentičnosti meda.

Međutim, u ovoj je studiji korišten drugi skup metoda, s boljom sposobnošću otkrivanja, što može objasniti tu razliku. Analiza omjera stabilnih izotopa ugljika tehnikom EA-IRMS (metoda 991.41 udruženja AOAC), metoda koja se u prošlosti često koristila za otkrivanje šećernih sirupa od kukuruznog škroba ili šećerne trske, nije bila djelotvorna u otkrivanju meda za koji se sumnja da je patvoren. To možda upućuje na to da se šećerni sirupi od kukuruznog škroba ili šećerne trske više ne koriste za miješanje s medom i da su ih u cijelosti ili djelomično zamijenili sirupi od, primjerice, riže, pšenice ili šećerne repe.

I dalje su potrebne naprednije, usklađene i međunarodno priznate analitičke metode kako bi se poboljšala sposobnost službenih kontrolnih laboratorija za otkrivanje meda patvorenog primjesom prilagođenih šećernih sirupa koji su vrlo slični specifičnom profilu šećera pravog meda.

[Što pokazuju rezultati faze istrage?](#)

Istrage su dosad provedene za 37 gospodarskih subjekata, od kojih je približno sedam (dosad) sankcionirano zbog patvorenja meda primjesom stranih šećera.

Ostali podaci prikupljeni u koordiniranom djelovanju EU-a, koji se trenutačno istražuju, odnose se na upotrebu i miješanje meda i šećernih sirupa na području samog EU-a, uklanjanje peludi (pokazatelj podrijetla) ili krivotvorene popratnih dokumenata uz med kako bi se prikrilo njegovo stvarno podrijetlo.

Koji su glavni zaključci faze istrage?

Većina tijela država članica u istragama je primjenjivala službene laboratorijske tehnike koje su im bile na raspolaganju. Te su tehnike prije svega namijenjene kontroli odredaba Direktive EU-a o medu i poznato je da su manje djelotvorne za otkrivanje i dokazivanje sofisticiranog patvorenja meda ako se koriste samostalno. Međutim, za otkrivanje prevaranata korisnima su se pokazale „forenzičke istrage“ (tj. kombinacija inspekcija na licu mjesta, uzorkovanja i pomnog pregledavanja dokumenata, računala i telefonskih zapisa).

Na temelju navedenoga moglo bi se zaključiti da je dio meda uvezenog iz trećih zemalja za koji je JRC utvrdio da postoji sumnja da je patvoren i dalje prisutan i neotkriven na tržištu EU-a.

Kako se provode istrage OLAF-a?

Sve ulazne informacije koje su potencijalno relevantne za istragu analizira posebna jedinica OLAF-a kako bi se utvrdilo je li opravdano pokrenuti istragu ili koordinacijski predmet.

Ako je to opravdano, istražitelji OLAF-a ispituju sve tvrdnje i prikupljaju dokaze na temelju kojih se utvrđuju činjenice te sastavljuju detaljno završno izvješće. U tu svrhu prikupljaju i analiziraju sve pisane dokaze i podatke koji su im dostupni te ispituju svjedočke i moguće osumnjičenike. Mogu se obaviti i provjere na licu mjesta.

OLAF provodi administrativne istrage. Rezultati tih istraga prenose se nadležnim tijelima. Istraga OLAF-a može dovesti do upravnog, finansijskog, disciplinarnog ili sudskog postupka. OLAF svoje dužnosti izvršava časno, nepristrano i profesionalno, uz poštovanje prava i sloboda osoba.

Koji je pravni okvir za intervenciju OLAF-a u koordiniranom djelovanju EU-a?

Istraga OLAF-a pokrenuta je na temelju članka 3. Uredbe (EU, Euratom) br. 883/2013 („Uredba o OLAF-u“).

Provjera na licu mjesta i izrada digitalne forenzičke slike odobrene su za vrijeme istrage pokrenute na temelju članka 5. Uredbe (EU, Euratom) br. 883/2013 i provedene na temelju članka 3. Uredbe (EU, Euratom) br. 883/2013, u skladu s člankom 7. stavkom 2. Uredbe (EU, Euratom) br. 883/2013, u skladu s člankom 3. stavkom 2. Uredbe (EU, Euratom) br. 883/2013 i člancima 6. i 7. Uredbe (Euratom, EZ) br. 2185/96, u skladu s delegiranjem ovlasti glavnog direktora OLAF-a na temelju članka 17. stavka 6. Uredbe (EU, Euratom) br. 883/2013.

Kako OLAF prikuplja digitalne dokaze?

Stručnjaci OLAF-a za digitalne dokaze pružaju istražiteljima OLAF-a praktičnu potporu za digitalnu forenziku (identifikacija, stjecanje, obrada, prikupljanje, analiza i čuvanje digitalnih dokaza). Više informacija dostupno je u [brošuri o digitalnoj forenzici](https://anti-fraud.ec.europa.eu/document/download/2a0a34af-1c33-4103-80c4-801612c3ae90_en?filename=digital_forensic_leaflet_en.pdf) (https://anti-fraud.ec.europa.eu/document/download/2a0a34af-1c33-4103-80c4-801612c3ae90_en?filename=digital_forensic_leaflet_en.pdf).

Koji su rezultati istrage OLAF-a?

OLAF je pokrenuo koordinacijski predmet kako bi pružio istražnu potporu i podatke. OLAF je blisko surađivao s državama članicama sudionicama i državama EFTA-e sudionicama, s GU-om SANTE Europske komisije te s JRC-om. Na temelju inspekcija na licu mjesta, uzorkovanja i pomnog pregledavanja računala i telefonskih zapisa rezultati forenzičkih istraga dokazali su tajne dogovore između izvoznika i uvoznika o:

- upotrebi šećernih sirupa radi patvorenja meda i snižavanja njegove cijene,
- opetovanoj upotrebi analiza akreditiranih laboratorija radi prilagodbe mješavina meda i šećera kako bi se izbjeglo da kupci i službena tijela otkriju patvoreni med prije uvoza,
- upotrebi aditiva i bojila kako bi se patvorio biljni izvor pravog meda,
- prikrivanju stvarnog zemljopisnog podrijetla meda krivotvorenjem informacija koje omogućuju sljedivost.

Što će Komisija poduzeti da zaustavi patvorenje meda primjesom šećera?

Glavnu odgovornost za osiguravanje usklađenosti sa zakonodavstvom EU-a povezanim s poljoprivredno-prehrambenim proizvodima snose subjekti u poslovanju s hranom. Za otkrivanje i suzbijanje prijevara povezanih s hranom odgovorne su države članice. Subjekti u poslovanju s hranom (uključujući uvoznike) koji posluju u sektoru meda u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije moraju:

- (a) jamčiti da hrana koja se stavlja na tržište EU-a ispunjava zahtjeve iz propisa EU-a o hrani i nacionalnih propisa o hrani koji su relevantni za njihove aktivnosti i jamčiti da je med kojim trguju usklađen s tržišnim standardima EU-a;
- (b) provjeriti jesu li ti zahtjevi ispunjeni (glavna odgovornost); i
- (c) točno utvrditi prirodu, sastav, zemlju podrijetla ili mjesto podrijetla meda koji stavlju na tržište EU-a ili koji izvoze izvan EU-a.

Rezultati koordiniranog djelovanja pokazuju da neki subjekti u poslovanju s hranom ne izvršavaju svoju glavnu odgovornost i stoga ugrožavaju povjerenje potrošača, narušavaju lance vrijednosti hrane, stvaraju nelojalnu konkureniju za proizvođače i gospodarske subjekte iz EU-a te ugrožavaju pouzdanost sustava kontrole hrane. Komisija poziva gospodarske subjekte da poštuju zahtjeve prava Unije i da primijene korektivne mjere kako bi pronašli rješenje za uočene loše rezultate, koji su štetni za ugled sektora meda.

Za otkrivanje i suzbijanje prijevara povezanih s hranom odgovorne su države članice, posebno na temelju odredaba Uredbe o službenim kontrolama. Njome se predviđa sveobuhvatan skup alata za suzbijanje prijevara, uključujući odredbe o suradnji u slučaju prekograničnih povreda, te se Komisiji daje uloga koordinacije i izvršenja djelotvorne primjene tih mjer na razini EU-a.

Službene analitičke metode za dokazivanje autentičnosti meda postoje, ali zaostaju u učinkovitosti i nisu dovoljno precizne da bi otkrile niske i srednje razine primjesa šećera. Stoga prevaranti prilagođavaju razine primjesa stranih šećera u medu kako bi iskoristili nedostatke aktualnih analitičkih sposobnosti. Ista analitička ograničenja vrijede i za granične kontrole.

Metode kojima se JRC koristio u okviru koordiniranog djelovanja EU-a pokazale su se korisnima za identifikaciju sumnji na prijevaru, ali još ih treba uskladiti i normirati. Za takav program potrebna su odgovarajuća financijska sredstva i određeno vrijeme kako bi se djelotvorno proveo u službenim kontrolnim laboratorijima. Komisija je pozvala države članice da pojačaju kontrole nacionalnog tržišta i granične kontrole, ali taj se poziv ne može maksimalno provesti u djelo ako se ne otklone navedena ograničenja.

Kako će Komisija surađivati s nadležnim tijelima u trećim zemljama?

Kad je riječ o uvozu, Komisija je već dodala zahtjev za autentičnost u certifikat koji prati uvezeni med (vidjeti: Provedbena uredba Komisije (EU) 2022/36 od 11. siječnja 2022. o izmjeni Priloga III. Provedbenoj uredbi (EU) 2020/2235 u pogledu predložaka certifikata za ulazak u Uniju pošiljaka određenih živih akvatičnih životinja i proizvoda životinjskog podrijetla (SL L 8, 13.1.2022., str. 36.)).

Komisija će predložiti i jačanje kontrola pri uvozu, ali za razliku od mnogih drugih proizvoda životinjskog podrijetla, mogućnost država članica da pojačaju kontrole u sektoru meda nad utvrđenim prevarantima koji posluju u trećim zemljama zasad je ograničena jer ne postoji obveza izrade popisa objekata koji su odobreni za izvoz meda u EU. Takav bi popis omogućio primjenu odredaba Provedbene uredbe Komisije (EU) 2019/1873 od 7. studenoga 2019. o postupcima koje provode nadležna tijela na graničnim kontrolnim postajama radi koordinirane provedbe pojačanih službenih kontrola proizvoda životinjskog podrijetla, zametnih proizvoda, nusproizvoda životinjskog podrijetla i mješovitih proizvoda (SL L 289, 8.11.2019., str. 50.).

Naposljetu, Komisija nastoji surađivati s nadležnim tijelima zemalja izvoznica. Sve predmetne zemlje bit će obaviještene o rezultatima koordiniranog djelovanja EU-a i zahtijevat će se da provedu istrage i na odgovarajući način sankcioniraju potvrđene prijevare.